

“El catalanisme aporta realisme al somni”

‘Catalunya, entre la perplexitat i el somni’
(Editorial Pòrtic)
recull les inquietuds personals d’un polític jove que coneix bé l’idealisme dels grans objectius socials i el pragmatisme de l’acció institucional. L’autor, Antoni Vives (Barcelona 1965), és secretari del Govern de la Generalitat de Catalunya, i des de molt jove ha participat del compromís nacional.

Antoni Vives inicià la seva militància política des de molt jove. Ell mateix aclareix que el seu compromís polític i social ha estat molt lligat a la defensa dels Països Catalans, com a nació completa. De jove participà en l’organització d’una petita cèl·lula de l’MDT al barri de Sarrià de Barcelona. També ha estat en l’associació de Joves Escriptors en Llengua Catalana, on arribà a ser-ne el president durant un temps. Inicià una brillant carrera professional en una gran multinacional de l’automòbil, sense deixar el seu compromís cívic i polític. De la mà de Max Cahner, va entrar a militar a Acció Catalana, una formació que finalment va acabar dissolent-se en ERC a través d’un acord d’associació. Durant aquest període, entrà en contacte amb persones com Miquel Sellarès, Salvador Cardús, Vicenç Villatoro i un llarg etcètera, que l’han ajudat de mica en mica a configurar el propi perfil polític fins a ingressar a CDC i convertir-se en secretari del Govern de la Generalitat de Catalunya.

—Com va ser la sortida d’ERC?

—Gent d’Acció Catalana s’hi va quedar... Crec que va ser una sortida provocada per la feblesa del moment i de les pròpies organitzacions, sobretot de la nostra, i per la manca d’experiència. Jo no tinc absolutament res per blasmar ningú d’ERC. Sempre em van tractar molt bé, mantinc una magnífica relació amb la gent amb la qual em relacionava, i es va produir més aviat per una certa dificultat d’encaixar en un moment de complicació de la pròpia vida d’ERC. Segurament, era un moment en el qual la capacitat d’ab-

sorció de gent nova, d’una procedència diferent, era complexa i, alguns de nosaltres, senzillament vam ser apartats, però vaja, sense cap mena de trauma.

—A Convergència, s’hi aproximà a través, entre altres, de Pere Esteve...

—Sí, en Pere Esteve ens va fer una aproximació. Era l’època prèvia a la Declaració de Barcelona. I jo i alguns vam fer el pas, a títol personal, sense cap mena de soroll, de provar-ho. Però no solament Pere Esteve, hi havia més gent. En el meu cas, hi va haver una persona absolutament decisiva, en Joaquim Forn.

—Imagino que sap on vull anar a parar. Entén què ha passat amb Pere Esteve?

—Crec que només es pot entendre en clau personal, per una certa incapacitat seva per assumir el paper que se li demanava que assumís. Sense més.

—Parlem del llibre que ara ha publicat. És possible que un polític faci un llibre de teoria política sense que serveixi per justificar les debilitats de l’acció diària?

—A veure, jo faig aquest llibre capitalitzant algunes experiències que he anat acumulant durant els anys que fa que treballo. I no són exclusivament en l’àmbit polític, tot i que aquest ha ocupat moltes hores de la meua vida. M’he format en un entorn professional determinat, dur, però d’una certa modernitat i on la percepció de les coses és certament molt diferent de la clàssica que els polítics tenen de la vida i de les organitzacions. I això crec que marca el llibre que he fet.

Dit això, aquest no és un llibre estrictament de teoria política. És més fet amb l’estómac que amb el cervell. No és tant un llibre polític sinó d’un poli-

tic. I faig la política perquè tinc uns ideals i els vull posar en funcionament. A més, tinc clars, em sembla, quins són els grans objectius col·lectius i personals que tenim i suggereixo alguns camins per anar-hi arribant. Això, en un moment en què –sense ànim de pedant, eh!– la “postmodernitat” ho amara tot. Vull dir que la gent se separa de tot una mica. En el fons, això no deixa de ser una actitud de confort que amaga aquesta perplexitat de la qual parlo.

Vull fer una aposta joiosa i sincera pel compromís, sense por d'equivocar-nos, sense por de “cagar-la”, vaja. Tot això, des del compromís amb els ideals, però també amb el dia a dia. I això es fa proposant solucions que han de ser assumibles per la majoria del poble de Catalunya i, si és possible, dels Països Catalans. Aquest és el compromís real amb el país. Les zones de confort fetes de quatre purs... Jo ja ho he passat, això. O les fetes des del “no et comprometis perquè l'*statu quo* ja està bé”, ja ho he vist. És el moment de dir, som-hi, estem ben preparats i podem fer-ho.

—El llibre pretén lluitar contra el pragmatisme?

—No lluito ni contra l'idealisme, ni contra el pragmatisme. Segurament el que defenso és que hi ha la possibilitat d'unir les dues coses. El dia a dia sense ideals es converteix en una zona de confort insuportable, en l'“administrativització” de la política. Els ideals sense el dia a dia es converteixen en pura demagògia, en el desastre de la política, en la frustració col·lectiva que, més tard, només produirà ressaques. Els que som nacionalistes radicals, clarament independentistes, hem de ser molt conscients que si no més ens situem en el somni, sense baixar immediatament al dia a dia, l'espifiem.

—Aquest discurs de “baixar al dia a dia” no és el mateix que fa Josep-Lluís Carod-Rovira?

—És evident que en Carod personalment ha intentat fer aquest viatge. I en certa mesura, ho ha fet bé. Una altra cosa, més aviat dubtosa, és que el partit l'hagi seguit. I l'altra és que, al final de tot, ERC sigui capaç d'assumir

“Jo diria que –això ho diu algunes vegades en Villatoro, i té més raó que un sant– la grandesa d'una història com la de Convergència és que fa, de la incomoditat, virtut.”

aquest discurs com a element mobilitzador. Els resultats canten i el que queda clar és que els discursos polítics se sustenten amb els suports rebuts per la població del país.

És evident que Catalunya necessita una gran força central, nacionalment coherent, que sigui capaç de conjuntar ideal amb practicitat, que aglutini tanta gent com sigui possible. Aquest ha estat el gran èxit del catalanisme du-

rant el segle XX i ha de continuar sent-ho durant el segle XXI.

Jo diria que –això ho diu algunes vegades en Villatoro, i té més raó que un sant– la grandesa d'una història com la de Convergència és que fa, de la incomoditat, virtut. I alguns de nosaltres, que podríem estar relativament incòmodes amb algunes de les iniciatives que es prenen, entenem aquesta incomoditat com a necessitat per assolir

a poc a poc els objectius que ens proposem. Això només és possible fer-ho des de la coherència que generem nosaltres des de la centralitat.

—Al llibre parla de la seva generació com una de perplexa, filla de la generació desenganyada de les grans ideologies dels seixanta i amb un futur desdibuixat. Quin és el paper que ha de tenir el catalanisme per a la seva generació?

—El llibre és molt generacional. Els que estem a cavall dels trenta, cap els quaranta, som fills d'una època en la qual semblava que hi havia explicacions omnímodes. Et deien, potser indirectament, "no t'amoinis que si els plans s'acompleixen, serem lliures, o la igualtat social serà completa... O esclafarem tots aquests revolucionaris". Cadascú, cada banda, s'havia construït la seva gran explicació omnímoda del món. Quan a nosaltres ens va començar a tocar ser protagonistes de la cosa, descobrim dramàticament que cap d'aquestes explicacions no funciona i, a més, ens ha generat sovint un seguit de desencisos que ens fan molt difícil tenir capacitat d'actuar en la societat.

Però el catalanisme polític sí que ofereix, en canvi, una mena d'horitzó de comunitat que comparteix un somni d'alliberament comunitari. Tenim una sèrie de coses a compartir i que podem pensar que, si ens hi posem, potser sí que ens en podem sortir. El catalanisme aporta realisme al somni.

—La perplexitat de la qual parla al llibre diu que ha provocat una renúncia, més o menys conscient, a tot el territori nacional complet, dels Països Catalans. Sovint, el catalanisme del Principat ha actuat i actua de manera semblant al que al País Valencià es diu *blaverisme*...

—Una prèvia: el llibre no pretén justificar res del que s'ha fet. Vull dir que alguns dels meus plantejaments polítics, per exemple sobre els Països Catalans, no es corresponen als posats en pràctica per gran part del catalanisme —que vol dir gairebé tot!

Dit això, la construcció mental que jo faig de la nació, converteix Tortosa en la ròtula dels Països Catalans, no en frontera de res. Això, malauradament, encara no hi ha gaire gent que ho pu-

gui dir. Debem ser una de les poquíssimes nacions del món que, en plantejar-se els límits, se'n posa a dins de les fronteres nacionals. Nosaltres sortim perdent, d'entrada. I per a mi, perdre frontera al sud o al nord, és perdre'n a l'entorn de Barcelona, també. Alacant és important, no perquè és una frase bonica, sinó perquè és fonamental per explicar el meu país. Hi ha una part del catalanisme que es construeix massa a partir d'una visió molt territorialment endògena. Però bé, crec que els

"Sóc dels que creu que s'ha parlat tant de la identitat que gairebé n'hem fet pornografia"

signes dels temps ens ho faran canviar. En la intuïció de la construcció imparable d'aquest espai regional europeu, que en diem Euram (Euroregió de l'Arc Mediterrani), ja hi és, això. Hi anirem anant. Però per això és bàsic que uns quants de nosaltres, dels que som en la política, integrem aquestes idees com a primigènies de nosaltres, que les incorporem en el discurs polític de la realitat.

Des de pocs llocs dels Països Catalans com des del Palau de la Generalitat de Catalunya es fa tant de Països Catalans avui dia. I ja ho saben, els que llegeixin això, i sàpiguen a què em refereixo. Cal començar a parlar sense embuts d'aquesta realitat regional. Jo li dic Països Catalans, potser algú li dirà una altra cosa. Però hem de començar a considerar aquesta realitat com una d'indiscutible, com el subjecte del nostre discurs polític. Si no ho fem ara, ho acabarem fent d'aquí a molt poc temps.

—És una realitat inevitable?

—És inevitable, segur.

—Anteriorment, parlava de la necessitat d'aconseguir que l'acció política sigui

seguida pel màxim nombre de gent. Amb aquesta estratègia, no hi ha el perill que s'acabi diluint la ideologia per rebre el suport de la majoria?

—Sí que hi és, el perill. Però calen persones amb ideals clars, amb objectius clars. És possible que, els objectius, ens els haguem d'anar repetint, i caldrà avaluar si tot el que fem ens hi acosta, i corregir quan calgui. Es tracta que aconseguim fer que un gruix molt important ens segueixi, això sí, i assegurar-nos que cada passa que fem ens acosta als grans objectius nacionals.

—Questiona la concepció d'identitat que ha tingut el catalanisme...

—Primer de tot, jo sóc dels que creu que, de la identitat, se n'ha parlat tant que gairebé n'hem fet pornografia. Quan ens han obligat a parlar de la identitat d'unes certes formes, ens han tret totes les cuirasses que teníem. Ens han arribat a preguntar si identitàriament érem alguna cosa diferent. Això és molt gros! És com si et pregunten si tu ets tu! No hi ha cap espanyol que es preguntin si és espanyol. I nosaltres ens hem de preguntar què és el que som? Això és una primera espifiada espectacular. Que no em facin preguntes ofensives, que no hem preguntin si sóc beneit! Si us plau... Sóc el què sóc i punt.

En segon lloc, la societat catalana ha estat sotmesa a una pressió migratòria brutal en molt poc temps i en unes condicions de recepció molt negatives. Això fa que si comparem la manera de viure la catalanitat l'any 1950 amb la del 2000, hi veurem molts menys punts de contacte que entre la del 1950 i la del 1901. Això vol dir que hi ha hagut una evolució, és indiscutible. S'ha donat perquè ha vingut gent molt nova, perquè el món ha evolucionat molt ràpidament i nosaltres no hem tingut les eines necessàries per dotar-nos de certs mecanismes d'adaptació i integració.

En una situació política com aquesta, apel·lar a la nostàlgia ha estat un recurs sovintejat. Però quan s'ha apel·lat a la nostàlgia també des del punt de vista de la identitat —perquè també ha estat una de les altres agressions que ens han fet— no hem vist que estàvem cometent un error. Un error potser induït pels contraris, que d'aquesta ma-

"Cal començar a parlar sense embuts d'aquesta realitat regional. Jo li dic Països Catalans, potser algú li dirà una altra cosa. Però hem de començar a considerar aquesta realitat com una d'indiscutable, com el subjecte del nostre discurs polític. Si no ho fem ara, ho acabarem fent d'aquí a molt poc temps."

nera ens situaven en un racó identitari, en una mena de raresa antropològica, per acabar finalment desconnectats de la realitat.

—I quina és la proposta que fa?

—Acceptar sense embuts les noves identitats que es construeixen en aquesta Catalunya madura, moderna —diria que increïblement moderna—, connectada, dinàmica, amb desequilibris socials, però també amb unes grans dosis de creativitat. Tot això forma part d'aquestes noves identitats que reempelten el tronc de la catalanitat. No ens ha de fer por parlar d'aquesta identitat evolutiva.

—Avui som immersos al procés de creació d'Europa. Sembla que s'està construint des dels estats i pels estats. Té sentit l'europeisme com un dels eixos del catalanisme?

—Crec que Europa és un fet inevitable. Perquè les estructures d'estat, tal com les hem conegudes fins ara, es demostren absolutament inútils per assegurar certs marges de benestar i elements de redistribució de riquesa. L'europeisme té més sentit que mai. Però no la mena d'europeisme admi-

nistratiu al qual ens estan conduint. Sembla que els estats ens estiguin obligant a empassar-nos una mena d'Europa que no és altra cosa que la reproducció de si mateixos a gran escala. És absurd.

Per tant, sí a Europa, que és el nostre camp de joc, sí a un europeisme militant, però hem de ser capaços de condicionar la manera de fer aquesta Europa. És cert que la construcció avui no ens és del tot favorable, però sóc dels que creu que el fet inevitable de les dinàmiques socials i econòmiques farà que es construeixi a partir de les euro-regions, de les nacions reals, de les comunitats de persones.

—El lehendakari, Juan José Ibarretxe, ha proposat una fórmula política concreta de relació entre Espanya i Euskadi. Per a vostè, quina és la fórmula que ha de plantejar el catalanisme?

—En el meu somni, per entendre'ns, la forma de relació entre Catalunya i Espanya s'hauria de produir en el si d'Europa, com amb qualsevol altre estat europeu. Aquest és el meu límit.

La proposta d'Ibarretxe és absolutament condicionada al conflicte basc. Si

algú pretén fer una lectura al marge d'això, s'equivoca. Per això, prendre com a model la proposta Ibarretxe per a Catalunya fa que sigui també un error dels que formen part d'un cert infantilisme que domina la vida política catalana.

Ara bé, en el dia a dia, hem d'aprofitar totes les ocasions que es produeixin per forçar el marc jurídic polític de l'estat. I ara, nosaltres, des de Convergència, plantejem una manera de fer-ho. Plantejem un nou Estatut polític, un nou procés constituent per a Catalunya que, per a mi, hauria de portar a un nou estatus polític per a Catalunya dins l'estat i Europa.

Jo tinc una gran esperança que la societat catalana, i aquesta societat de l'Euroregió, els Països Catalans reconcebuts, donaran una empenta a la classe política per poder participar molt més activament en els gran centres de decisió del nostre entorn. I aquests centres de decisió ja no seran ni a Madrid, ni a Barcelona, ni a València o a Palma, seran a Europa.

Enric Rimbau